

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 431/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátom, Klincová 35, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sa 78/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sa 78/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume **2 000 eur**, ktoré mu **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **739,66 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sa 78/2018 (ďalej len „napadnuté

konanie“). Sťažovateľ tiež žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 7 000 eur a náhrady trov konania pred ústavným súdom v sume 597,53 eur.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 431/2022-9 z 20. septembra 2022 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, súdneho spisu a pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci: Sťažovateľ sa správnu žalobou podanou 3. októbra 2018 domáhal preskúmania rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. 610 528 6913 0 z 24. septembra 2018. Krajský súd rozsudkom z 30. novembra 2022 žalobu zamietol. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 9. januára 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že od posledného úkonu vykonaného v napadnutom konaní uplynuli viac ako 2 roky. Podaniami z 26. februára 2019 a zo 4. marca 2020 sťažovateľ aj žalovaná súhlasili s rozhodnutím vo veci samej bez nariadenia pojednávania, čím krajskému súdu vytvorili priestor na rýchle a efektívne rozhodnutie vo veci. Podľa sťažovateľa nie je jeho vec právne zložitá, keďže v obdobných veciach Najvyšší súd Slovenskej republiky vytvoril rozsiahlu ustálenú judikatúru, na ktorú v správnej žalobe sťažovateľ poukázal.

5. Sťažovateľ podal 14. júna 2022 aj sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Listom z 11. júla 2022 podpredsedníčka krajského súdu okrem iného konštatovala opodstatnenosť danej sťažnosti z dôvodu nečinnosti krajského súdu v trvaní približne 25 mesiacov od vykonania posledného úkonu v napadnutom konaní. Napriek tomu do podania ústavnej sťažnosti nebolo vo veci meritórne rozhodnuté.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Na výzvu ústavného súdu písomne reagoval predseda krajského súdu, ako aj zákonná sudkyňa, ktorí vo svojom spoločnom písomnom vyjadrení zrekapitulovali doterajší stav napadnutého konania, poukázali na preťaženosť súdneho oddelenia a zároveň ústavný súd informovali, že je vo veci nariadený termín verejného vyhlásenia meritórneho rozsudku. Podľa názoru predsedu krajského súdu sú skutočnosti, pre ktoré krajský súd dosiaľ nerozhodol, objektívnej povahy a ústavný súd by mal v kontexte jednotlivých súvislostí na uvedené skutočnosti prihliadnuť.

III.2. Replika sťažovateľa:

7. Nadväzujúc na argument predsedu krajského súdu týkajúci sa zaťaženia súdneho oddelenia, sťažovateľ vo svojej replike poukázal na súvisiacu judikatúru ústavného súdu a zároveň uviedol, že dlhodobá preťaženosť oddelenia neospravedlňuje vznik zbytočných prietahov. Podaná sťažnosť je

preto v plnom rozsahu dôvodná. Právny zástupca sťažovateľa zároveň doplnil vyčíslenie trov právneho zastúpenia.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

9. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je založená na tvrdení o dlhodobej nečinnosti krajského súdu v napadnutom konaní.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

11. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že v napadnutom konaní krajský súd preskúmava právoplatné rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ktorým zamietla sťažovateľovu žiadosť o priznanie starobného dôchodku. Táto agenda je súčasťou štandardnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov a nemožno ju považovať za právne ani fakticky zložitú.

12. K správaniu sťažovateľa ústavný súd uvádza, že sťažovateľ svojim správaním nespôsobil prietahy v napadnutom konaní.

13. Pri hodnotení postupu krajského súdu ústavný súd už na úvod konštatuje, že samotná skutočnosť, že v konaní bolo právoplatne rozhodnuté až po viac ako štyroch rokoch, je neospravedliteľná. Prvý úkon súdu vo veci (výzva na vyjadrenie k žalobe) bol vykonaný až po štyroch mesiacoch od doručenia návrhu a k ďalšiemu relevantnému procesnému úkonu (zaslanie vyjadrenia žalovaného sťažovateľovi) došlo až po viac ako roku. Krajský súd bol následne vo veci nečinný od doručenia repliky sťažovateľa 7. apríla 2020 až do 22. novembra 2022, keď zverejnil oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozhodnutia. Rozsudok bol vyhlásený 30. novembra 2022 a nadobudol právoplatnosť 9. januára 2023.

14. Zo súdneho spisu je zrejmé, že počas trvania napadnutého konania bola vec pridelená postupne ôsmim zákonným sudcom, avšak argument krajského súdu týkajúci sa dlhodobej preťažnosti príslušného súdneho oddelenia ústavný súd nemôže akceptovať. Poukazujúc na svoju ustálenú judikatúru, ústavný súd konštatuje, že prietahy v konaní nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby

organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (m. m. IV. ÚS 337/2018).

15. Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že krajský súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (výrok 1).

16. Vzhľadom na to, že krajský súd o veci už právoplatne rozhodol, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa na vyslovenie príkazu konať v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy (výrok 4).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

18. V prerokúvanom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd v okolnostiach prerokúvanej veci prihliadol na to, že napadnuté konanie ako celok pred krajským súdom trvalo viac ako 4 roky do právoplatného skončenia veci, pričom krajský súd bol vo veci dlhodobo nečinný.

19. V týchto okolnostiach ústavný súd považuje za primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 eur pre sťažovateľa, ktoré bude povinný uhradiť krajský súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 2). V prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovel (výrok 4).

VI.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 739,66 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je vo výške 193,83 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 11,63 eur, čo spolu činí sumu 739,66 eur vrátane príslušnej sadzby

dane z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca je subjektom registrovaným pre daň z pridanej hodnoty ako jej platiteľ. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu